

Naročnina za celo leto K 2.—. — Posamezna številka velja 3 krajcarje. — Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati v naprej. — Cena oznanil je za 1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—, $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—, $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—. — Pri večkratnem oznanilu je cena posebnó znižana. — Za oznanila (insetate) uredništvo in upravnštvo ni odgovorno. — Uredništvo in upravnštvo je v Ptuj v gledališkem posloju. — Stajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. — Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj. — Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vpslati.

Štev. 10.

V Ptuj v nedeljo dne 15. maja 1904.

V. letnik.

„Da se pravi glas spozna, moraš slišat zvana dva!“

Tako se glasi pregovor. Resničen je in nikdo ne more temu ugovarjati. Premotruj te besede, v katerem pomenu koli hočeš, vselej se ti bode pokazala njih neovrgljiva resničnost, katere noben trezno misleči, nepristranski človek z lastnim razsodkom ne more izpodbijati. Toda kakor so slepcu različne barve ali gluhemu razni glasovi nepoznani in nezapopadljivi pojmi, tudi če se dotičnim revežem še tako dobro opisujejo in razlagajo, ravno tako tudi ne zmoreš trmastega in hudobnega človeka tako daleč spraviti, da bi resnico prav spoznal ali pa spoznal hotel. Že stari Rimljani so pravili, da proti neumni se baje celo bogovi brez uspeha vojskujejo, in po vsej resnici so s tem izrekom v črno zadeli.

„Da se pravi glas spozna, slišat moraš zvana dva!“ Vzemimo enkrat ta pregovor v uporabo pri odločevanju naših političnih vprašanj, s katerimi se v vsaki dobi največ peča in bavi časnikarstvo kot sredstvo ali pa tudi orožje različnih političnih strank, in koma posameznih političnih veljakov. Vsak časnik, kateri se le količaj peča s politiko, ima nasprotnike, in več, drugi ima jih manje; eden očitne in pomembne, drugi skrivne in potuhnjene ali hinavske. Da se zamoreš proti tvojim sovražnikom vspešno boriti in si konečno zmago zagotoviti, moraš v prvi vrsti tvojega sovražnika natančno spoznati. Način in sredstva njegovega bojevanja moraš prav natančno in natančno preštudirati, in le tedaj, če si to, dosegel, se zamore posrečiti, da njegove napade z lahkoto od-

biješ ter sovražnika ukrotiš in pokončaš, akoravno je morebiti številnejši in mogočnejši od tebe.

Tudi naš „Stajerc“ ima kot glasilo štajerskih in koroških naprednjaških Slovencev mnogo sovražnikov in sicer ljutih, zvitih, potuhnenih in hinavskih. Naše stališče je vsakteremu naših cenjenih čitateljev dobro znano. Stvar, katero „Stajerc“ zastopa in se za njo bojuje, je istotako vsakomur znana. Način naše obrambe je odkritosrčen in prostodušen. Krinke ali vezirja mi ne poznamo, mi se pokažemo z odkritim licem ter ne povešamo oči pred nobenim nasprotnikom, tudi ne, če je tisti še s tolikimi žegnami (blagoslovi) in raznovrstnimi amuleti (svetinjami, škapulirji i. t. d.) previden in okovarjen. „Stajerc“ je naš glasnik ali herold, ki hodi na čelu naše nevstrašljive čvrste armade; on nas vspodbuja k srčnosti in vztrajnosti, sovražni tolpi pa naznanja boj in pogin, brez prizanašanja — brez pardona. „Kdor ni z nami, je zoper nas“ je naša deviza ali geslo; vzdramljenje, prosveta in napredek ljudstva je naš namen in cilj.

Označiti pa hočemo vam sedaj nekoliko naše nasprotnike, oziroma njihove časnike. Kakor si potuhnjene hijene ne upajo iz svojega brloga na beli dan, ravno tako ljubi tudi ta svojad za svojo potuhnjeno stikanje in slokutenje mrak in nočno temo, ki jej lažje omogočita se izogniti poštenemu boju z nevstrašljivim nasprotnikom ter se z neukrotljivo požrešnostjo polastiti svojega zaželjenega in že izbrana plena. Nobeno še tako zaničljivo in gnjusno sredstvo jim ni dovolj slabo, da bi se ga ne poslužili in poskusili, samo da le količkaj, če tudi le navidezno obeta uspeha njihovemu onemoglemu naporu. Njihov namen je, obdržati revno ljudstvo v svoji

oblasti, kar jim je mogoče le tedaj, ako se jim posreči ga obdržati v nevednosti ter mu zabraniti vsakteri napredek in prosveto.

Naši nasprotniki vedno šuntajo ljudstvo: „Proč s „Štajercem“! Kdor bere „Štajerca“, ta je preklet, on je sovražnik sv. katoliške cerkve itd. itd.“ No, mi se malo brigamo za to njihovo vpitje, naj že pride isto iz kakega shoda ali pa s prižnice v cerkvi; mislimo si, da sadje, katerega se ose lotijo, ne more biti najslabše. — Mi se veselimo njihovi onemoglosti, njihovi sveti jezi, njihovim zacvibljanim a vendar brezvspešnim naporom — in našega trajnega napredka, ki premaga vse zvite nakane in ovire, ki jih nam mislijo staviti v našo pot „ljubeznjivi naši bratje v Gospodu“. Šolo, cerkev, cerkvene in ljudske shode skušajo izkoriščati ti ljudje za svoje politične namene, a ves njihov trud je zastonj, število probujenih, spametovanih, naprednjaško mislečih in čutečih mož raste od dne do dne, medtem ko vrste zaslepljenih mračnjakov vedno bolj redke postajajo in gotovo bode enkrat prišel čas, ko bode stal sleherni kmet, kočar in delavec na naprednjaški strani, katerej je prihodnost odločena, kakor je bila žalibog preteklost v oblasti nazadnjaških mračnjakov.

Kaj pa nam vendar toliko pospešuje našo napredovanje? Odkritosrčno vam povemo: Naši „ljubi“ nasprotniki sami tako vrlo skrbijo za naš napredek. Njihovo ostudno renčanje, rogovilenje in neprestano hujskanje je že dokaj nekdanjih njihovih najzvestejših privržencev privabilo v naš tabor, ker so se začeli sramovati biti tovariši ali pa privrženci takih ljudi, ki ne poznajo količkaj dostojnosti ali manire. Kdo bi take ljudi poslušal, kdo se ž njimi pajdašil? Ako si mislijo, da imajo privilegijo za nezmotljivost, tedaj je pač to samo njihova domišljija, kajti dosedaj o tem še nobenega pametnega človeka niso prepričali, pa ga tudi nikdar ne bojo. V možganih naših ljudi se je začelo svitati, daniti, zora zavedanja se veličastno žari na obzorju in kmalu bode nastal jasen, solnčni dan občne prosvete, spoznanja in duševne svobode. —

Kakor naši nasprotni listi vedno in vedno ljudstvu zabičujejo, da naj ja nikar ne berejo „Štajerca“, tako mi nasprotno našim čitateljem svetujemo, naj le pazljivo čitajo „Domovino“ in njenega strica „Slovenski Gospodar“ ter Gospodarjevega sinčka „fihpos“ ali „Naš dom“, kjer koli in kedaj jim v roke pride. * Po njih dejanjih (ali po njihovih sadovih) jih bode spoznali beremo v sv. pismu, trdno toraj upamo, da bode končno vso ljudstvo prišlo do pravega spoznanja in prepričanja, da bode z lastnim razsodkom po svoji zdravi pameti ločilo laž od resnice, hinavstvo od odkritosrčnosti in kot en mož priseglo k našemu praporu za vse bodoče čase. Mi se ne bojimo in ne ustrašimo nobene primere, želimo si od razumnega razsojevalca le nepristranosti in vsestranske samostalnosti. Le berite, ako se Vam nudi prilika, imenovane časnike, da bode vsaj videli kake neumne čenčarije se v njih kvasijo, kaka grda obrekovanja se po njih med ljudstvo razširjajo in kakšne ne-

sramne hujskarje se berejo na vsaki strani teh sloniščnih cunj.

Ako imajo pervaški časniki „Štajerca“ za „nagna“, tako tudi temu ne ugovarjamo, ker umeti mora pod tem imenom na vsak način in edinole koristni protistrup (Gegengift), ki je zdravilo protistruku, unemu škodljivemu in nevarnemu strupu, katere ljudstvu vsiljujejo njegovi takozvani „voditelji“, pervaški in njih časniki. Nadalje pa je „Štajerc“ sprotistruko, toda prav dobro delujoče zdravilo (protistruko) proti unim boleznim, s katerimi je velik del perkov okužen in za katere je nedavno zapisal tudi katoliški duhovnik prav izvrsten recept z naslovom „Nostra maxima culpa“. (Naš največi greh).

Kaj je vzrok in kje je krivda

Kdor ima priliko in voljo opazovati naše danje politično gibanje, bode takoj spoznal in prišel zaključka, da se v tajisto vtikajo elementi, ki nikor niso k temu poklicani. V prvi vrsti spadajo tem elementom uni duhovniki, ki nastopajo med ljudstvom kot kakšni preroki in politični reformatorji. Se ljudstvu vsiljujejo za četovodje za boj, katerega meravajo proti svojim čestokrat samo dozdevnim nasprotnikom uprizoriti ali pa so ga že povzročili s svojimi zvitimi spletkarijami in s svojim neprestanim hujskanjem.

Duhovščina se med slovenskim ljudstvom včasih veseli visokega spoštovanja in zaupanja, česar ji zavidamo. Sam Bog je obljubil, kakor se bere v sv. pismu, zaradi majhnega števila pravičnih prizanašanih tudi krivičnikom. Zato pa tudi mi nikoli nismo sovražili in tudi ne obsojamo vsega stanu, temuč mi ne obsojamo in preklinjamo samo tiste posameznike, ki se s svojo lajo svojemu stanu le nečast, svojim poštenim tovarišem pa sramoto, žalost in jezo. Kljub temu z glave pred pravim, poštenim mašnikom! Vsa sramota in njihovemu stanu, pa tudi njihovi osebi! Sramota in prekletstvo naj bode unim volkovom v ovčji koži, ki trosijo med ljudstvo le sovražstvo in preštevajo sosedo zoper sosedo k bratomornemu boju. Tako izpodkapavajo ljubi mir, občno zadovoljnost, tudi občno blagostanje. Ljudstvo slovensko se za od dne do dne vedno bolj, in kmalu bode na novo čas, ko bode te nemirneže do dobra spoznalo te pokazalo hrbet, kakor si to ti hinavci tudi popopre ma zaslužijo. Kesanje bode prišlo tem hinavcem poznno, njih pregreški se ne bojo dali več popopre kajti kdor ne uboga, tega tepe nadloga.

Naš Izveličar ni rekel svojim učencem, da se podajo po svetu ter ljudi k medsebojnemu boju hujskajo, temuč On je učil, da naj grejo po svetu ter naj učijo vse narode ljubezni in Boga in bližnjega. Ko je Kristus na svetlo prišel, koštno nedeljo poslal svojim apostolom sv. Duha, jim dal dar jezikov, ni dal prednosti enemu ali drugemu jeziku, temuč vse tistodobne jezike so aposto po navdahnjenju sv. Duha enako gladko govorili. Kor nam o tem pripovedujejo zgodbe sv. pisarjev.